

Основними напрямками підвищення фіскальної віддачі неподаткової складової доходів місцевих бюджетів доцільно вважати активізацію ролі місцевого господарства у формуванні адекватної соціально-економічної інфраструктури на місцевому рівні, яка базується на створенні ринку конкурентоспроможних бюджетних послуг, розширенні переліку та підвищенні їх якості, запровадженні гнучкого тарифно-цінового механізму [6].

Отже, незважаючи на незначну частку неподаткових надходжень у доходах місцевих бюджетів, не варто недооцінювати їх значення, адже існує чимало резервів для збільшення цих надходжень.

Література:

1. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI, станом на 19.12.2015 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 30.04.2018 р.)

2. Вівчар О.Й. Проблеми управління неподатковими надходженнями як складової дохідної частини місцевого бюджету. *Науковий вісник НЛТУ України*, 2011. № 21.8. С. 166-171.

3. Дем'янишин В. Г. Теоретична концептуалізація і практична реалізація бюджетної доктрини України: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2008. 496 с.

4. Офіційний веб - сайт Державної казначейської служби України. URL: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index> (дата звернення 23.04.2018 р.)

5. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 30.04.2018 р.)

6. Кіт В.І. Неподаткові надходження у системі доходів місцевих бюджетів. *Наукові записки*, 2016. 1(52). С. 178-184.

Строєвус Максим Петрович

ст. гр. Фм-11, ТНЕУ

Науковий керівник – к. е. н., доцент Савчук С. В.

МІСЦЕВІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ У ФОРМУВАННІ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Із впровадженням реформи бюджетної децентралізації посилюється роль місцевих податків і зборів у формуванні місцевих бюджетів, які стають вагомим джерелом фінансування потреб місцевого самоврядування. Трансформаційні процеси, що відбулися в системі місцевого оподаткування щодо механізму справляння місцевих податків і зборів першочергово спрямовані на забезпечення фінансової бази місцевих органів влади, а також є важливою умовою ефективного функціонування об'єднаних територіальних громад. Адже пріоритетним

завданням постає наповнення їхніх бюджетів саме за рахунок власних надходжень, зростання значення місцевих податків і зборів та вдосконалення механізму їх справляння. Важливим при цьому є використання у вітчизняній практиці досвіду місцевого оподаткування у розвинутих зарубіжних країнах.

Аналізуючи світовий досвід, відмітимо, що фінансовою основою місцевого самоврядування у багатьох країнах є саме місцеві податки, до яких належать, значною мірою, ті, які в Україні прийнято вважати загальнодержавними (податок на прибуток підприємств, податок з доходів фізичних осіб, акцизи). Ці та значна кількість інших місцевих податків і зборів відіграють велику фіскальну роль у формуванні дохідних джерел місцевих бюджетів розвинутих країн. Так, до таких податків, як правило, включають майнові, прибуткові, промислові, податки на професію, а також загалом податки, що відображають політику місцевих органів влади (екологічні, на полювання, на собак тощо).

Відповідно до Закону «Про фінансування органів місцевого самоврядування» у Великобританії фінансування локальних суспільних благ здійснюється на основі таких джерел, як: податок на господарську діяльність, муніципальні податки, урядові дотації та ін. Основними з них є податок на об'єкти господарської діяльності та муніципальний податок (близько 75% усіх надходжень). Місцевими (муніципальними) податками у Канаді є такі, як: податок на майно, податки на підприємства, а також інші податки і збори [4].

Великою кількістю місцевих податків вирізняється Австрія, де справляються: податок на зайнятість, земельний податок, податок на напої, податок на рекламу, податок на розваги, податок на оголошення, туристичний податок, податок з власників собак, плата за паркування тощо.

За рахунок наданої значної самостійності місцевим органам влади у федеральних країнах щодо запровадження місцевих податків, зокрема у США кожний штат має власну податкову систему, відокремлену від федеральної, найбільшу частку у доходах їхніх бюджетів складають прибуткові податки з корпорацій та громадян, податок з продажів [1, с. 56]. Збільшення надходжень таких податків до бюджетів здійснюється у відповідності до рівня економічного зростання територій, що, як правило, повинно узгоджуватися із принципами платоспроможності. Варто зазначити, що у США вагомим джерелом формування власних дохідних джерел окремих штатів є податок на роздрібний продаж.

Істотну роль у формуванні дохідної частини місцевих бюджетів різних країн відіграють майнові податки, зокрема податок на майно. Його питома вага у загальному обсязі податкових доходів місцевих бюджетів може

складати як близько 99,5% у Великобританії, так і 30-40% - у Франції та Іспанії [3]. Вважається, що саме податки на нерухомість є найбільш дієвими на місцевому рівні. Податок на майно у США складає майже 75% податкових доходів місцевих бюджетів і лише 12% - загальнодержавних податкових надходжень. У Канаді податок на нерухому власність є найбільшим бюджетоутворюючим місцевим податком провінцій, що складає понад 50% доходів.

Незважаючи на це, актуальним залишається як у вітчизняній практиці, так і у інших розвинутих країнах вдосконалення порядку адміністрування такого податку. Однак не варто все ж виключати позитивні аспекти його застосування, особливо щодо стабільності надходження у короткостроковому періоді та його мобілізації до відповідних бюджетів на постійній основі.

Як свідчить зарубіжний досвід, доцільним також можна вважати розширення переліку місцевих податків і зборів, зокрема за рахунок запровадження зборів цільового спрямування (для прикладу, збору за прибирання та освітлення вулиць, утилізацію сміття і побутових відходів, упорядкування парків, цвинтарів), податку з реклами, який раніше справлявся в Україні тощо, зважаючи на право місцевих органів влади самостійно визначати ставки запроваджених платежів відповідно до специфіки економічного, соціального чи екологічного стану окремих територій.

Таким чином, зважаючи на позитивний досвід розвинутих країн щодо місцевого оподаткування та особливості функціонування вітчизняної системи місцевих фінансів, відмітимо про необхідність застосування різноманітних та гнучких фіскальних інструментів. Це забезпечить можливість адаптації окремих способів мобілізації фінансових ресурсів до специфічних потреб територіальних громад, враховуючи особливості впровадження адміністративної та бюджетної реформ при дотриманні принципів реалізації регіональної бюджетно-податкової політики.

Література:

1. Городецька Т. Е. Проблеми та шляхи реформування системи місцевого оподаткування в Україні. *Вісник економіки транспорту і промисловості*, 2010. № 31. С. 83.

2. Даудова В. Г. Бюджетоутворюючі податки місцевих бюджетів у контексті бюджетної децентралізації. *Збірник Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України*, 2015. № 2. С. 96.

3. Надьон Г. О., Харківський М. С. Перспективи розвитку системи місцевого оподаткування в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду. Л.: видавництво «Магнолія плюс», 2005. С. 25-30.

4. Острович С. Е. Місцеві податки і збори як фінансова основа місцевого самоврядування (вітчизняний і зарубіжний досвід). *Порівняльно-правові дослідження*, 2009. № 2. С. 107–112.

5. Письменний В. В. Місцеве оподаткування в умовах реформування податкової системи України. Тернопіль: Економічна думка, 2011. 196 с.

Тріщ Христина Володимирівна

ст. гр. ФБС-21, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Гупаловська М.Б.

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Глобалізація фінансового сектора призвела до формування міжнародного та світового ринку. Саме тому дослідження розвитку фінансового ринку в умовах глобалізації є надзвичайно актуальним.

Глобалізаційні процеси також є фактором, що відображає розвиток світової спільноти та стан фінансових відносин. У цьому процесі бере участь велика кількість країн світу, які відрізняються між собою по політичним та економічним розвитком.

Фінансовий ринок є неоднозначною економічною категорією, що має складну структуру. Інфраструктура фінансового ринку забезпечує переливання і розповсюдження матеріальних і фінансових ресурсів між виробниками і споживачами. По суті фінансовий ринок складається з різних елементів, механізмів взаємодії й мотивації, що тісно переплітаються між собою, утворюючи глобальну систему. Рушійними факторами глобалізації фінансових ринків є наявність вільного руху капіталу між країнами, лібералізація і дерегулювання фінансових ринків, конкуренція за доступ до капіталу, мінливість і нестабільність ринків, розвиток інформаційних технологій, стандартизація фінансових продуктів, фінансові інновації [1].

Глобалізаційні процеси в фінансовій сфері проявляються у формі динамічного розвитку міжнародної фінансової інтеграції, лібералізації фінансових ринків, збільшення міжнародних потоків капіталу, розширення спектру валютних та фінансових операцій, поглиблення міжнародної конкуренції, трансграничного характеру діяльності міжнародних банків.

В залежності від того який рівень фінансової глобалізації в країні, визначається її участь у світових економічних процесах. Тому нам потрібно визначити переваги, недоліки та причини цього процесу для всіх його учасників.